

# Sanapaino ja melodian rytmi

- ~ Kuulokuvassa sanojen paino on sidoksissa musiikin rytmin painoihin. Vaikuttaa ymmärrettävyyteen!
- ~ Tahdin ykkönen on musiikillisesti painava. Myös melodialinjojen korkeimmat kohdat ovat painavia.
- ~ Sanan paino vahvalla iskulla = vakaa vaikutelma  
paino heikolla iskulla = epävakaa vaikutelma

# Sanojen painotus

1. Sanan ensimmäinen tavu on aina pääpainollinen

**rum** - pu

2. Sivupaino on useimmiten sanan kolmannella tavulla

**ki** - ta - **ra**

3. Yksitavuinen sana voi olla painollinen tai painoton

kuu

# Sanojen painotus

## 4. Joissakin sanarakenteissa sivupainon saa sanan neljäs tavu

Kun neljäs tavu on laajuudeltaan kolmatta pidempi

**ro - mant - ti – nen**

4-,5-, tai -useampitavuisissa sanoissa, joiden kantasana kolmitavuinen

**la - pu - a - lai – nen**

## 5. Yhdyssanat ovat painollisesti itsenäisiä sanoja

**nuo - ti - o - pii – ri**

**täh - ti - tai – vas**

Salo, H. 2006. *Kahlekuningaslaji: Laululyriikan käsikirja*. Helsinki: Like.

# Runojalat

- 1) trokee pitkälyhyt: **tullut, kansa;**
- 2) jambi 1. lyhytpitkä: jos **voit**, se **tee**;
- 3) daktyli 1. alkupitkä: **laulava, raskaina;**
- 4) anapesti 1. loppupitkä: ota **pois**, älä **vie**.

Lähde: [1] O. Velho: Miten runoja seipitetään. Nuori  
Voima, 1917, nro 6–7, s. 182–184. Kansalliskirjasto.

- ~ Juicen trokee: “**Katu täyttyy askelista, elämä on kuolemista**”
- ~ Runomittoja voi halutessaan käyttää apukeinona sanoitusta tehdessä
- ~ Yhtä hyvin voi käyttää “apumelodiaa” sanoitusta tehdessään

# Lalutekstin metriikkasääntöjä

## ~1. Kvantitatiivisuus

Tavujen laajuus on pyrittävä saamaan yhteneväiseksi nuottien kestojen (eli laajuuden) kanssa.

## ~2. Syllabisuus

Säkeen tavumäärä ja säkeen (syttyvien) nuottien lukumäärä on pääsääntöisesti oltava sama

## ~3. Aksentoituvuus

Korolliselle tahdinosalle on pääsääntöisesti sijoitettava painollinen tavu

# Etu- ja takavokaalit

- ~ Etuvokaaleissa kielen korkein kohta on edessä
- ~ Takavokaaleissa kielen korkein kohta on takana

Taka

Etu

|   |   |   |
|---|---|---|
| u | i | y |
| o |   | ö |
| a | e | ä |

# Vokaalilinjat

- ~ Alla kaksi versiota säkeistöstä, muunnellussa enemmän etu- ja takavokaalien vaihtelua
- ~ Ensimmäinen on helpompi laulaa

*Kyllä kylässä voit käydä känkkäränkkä, (y y ä ä oi äy ä ä ä ä ä)  
kun on känkkäränkkäpäivä. (u o ä ä ä ä äi ä)  
onhan se kiva, (o a e i a)  
että lapsilla on oma vänkkäräsäärinen noita. (e ä a i o o ä ä ä ää i e oi a)*

*Aina kylässä saat käydä känkkäränkkä, (ai a y ä ä aa äy ä ä ä ä)  
kun on känkkäränkkäaika. (u o ä ä ä ä ai a)  
Käyhän kai päinsä, (äy ä ai äi ä)  
että lapsilla täällä on kiemurasäärinen noita (e ä a i a ää ä o ie u a ää i e).*

<https://sanojensommittelu.files.wordpress.com/2012/04/riiminikkari13.pdf>

viitattu 12.11.2019